

Elemente fundamentale de proprietate intelectuală

Note de curs

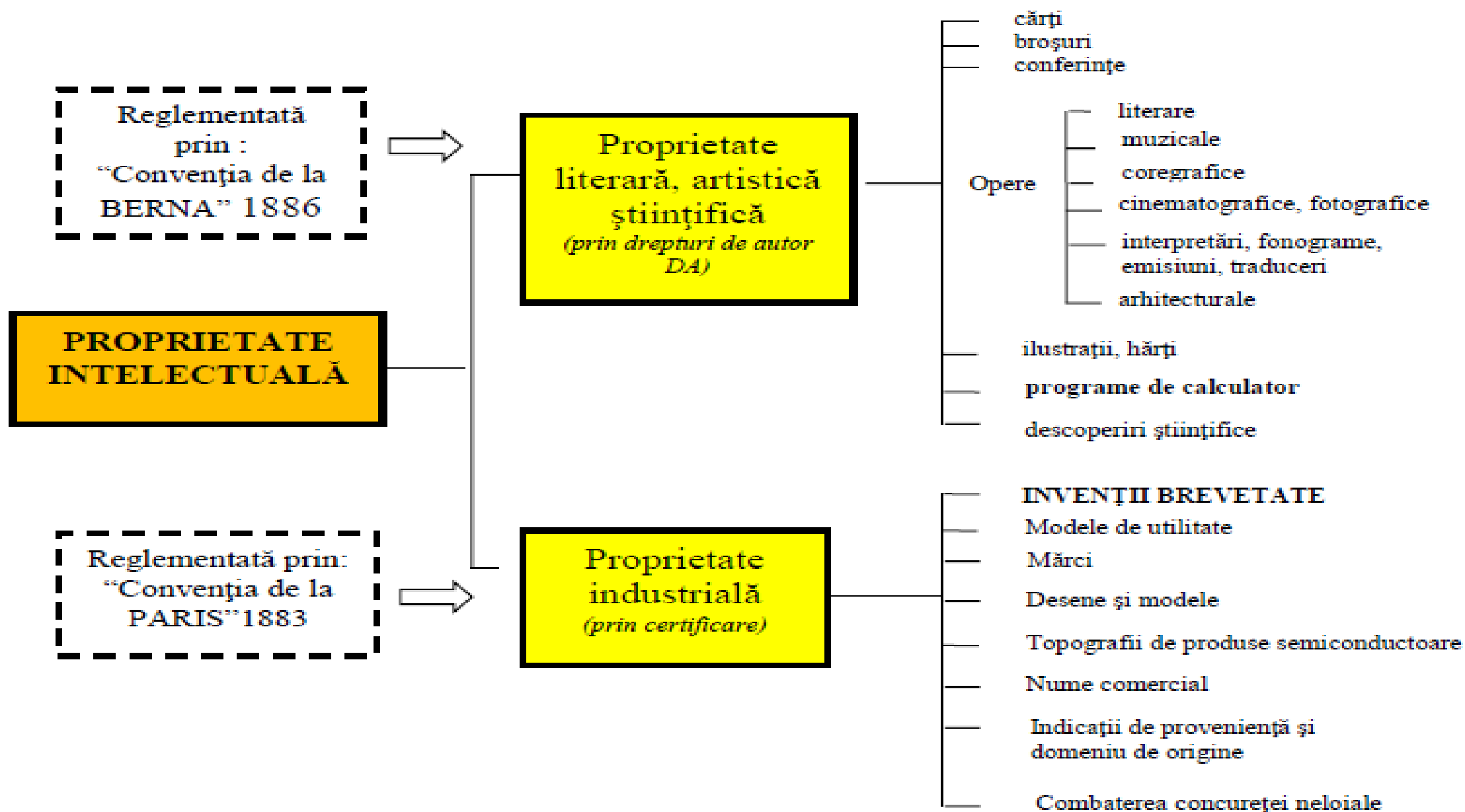
Bibliografie

- **Proprietate intelectuală, Pof.Dr.Ing.Tudor ICLANZAN, Universitatea Politehnică Timișoara, disponibil pe Internet.**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **Definiții**
- Proprietatea intelectuală este ansamblul drepturilor asociate activității intelectuale în domeniul, literar, artistic și științific. Proprietatea intelectuală, spre deosebire de proprietatea în general, care este legată de posesia bunurilor materiale, a fost consacrată ca o realitate obiectivă având în vedere “bunurile spirituale”.
- Ea cuprinde două categorii :
  - **proprietatea literară, artistică și științifică;**
  - **proprietatea industrială.**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **Proprietatea literar, artistică și științifică** se referă la categorii de creație intelectuală a căror protecție se naște de la sine, din momentul realizării lor fără a fi nevoie de o procedura de examinare și certificare. Ea este protejată prin drepturi de autor (DA) numai dacă este originală.
- **Proprietatea industrială** se referă la categorii de creație intelectuală reproductibilă industrial sub formă de produse , procedee sau metode. Ea este protejată la solicitare, prin certificare, brevetare , în baza unei evaluări a unui organism oficial de specialitate.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- Elementul comun al celor două domenii constă în faptul că se referă la obiecte ce rezultă din activitatea intelectuală creatoare a omului în domeniul respectiv.
- Protecția proprietății literar, artistice și științifice sau protecția dreptului de autor se referă la faptul că în general anumite practici sau utilizări ale acestor opere sunt considerate ilicite dacă se fac fără autorizația autorului.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- Cele mai tipice situații asupra cărora intervine protecția dreptului de autor sunt :
  - copierea sau reproducerea unei opere oarecare indiferent de genul ei;
  - reprezentarea sau executarea în public a operei (de obicei muzicale, dramatice, cinematografice);
  - înregistrarea sonoră a reprezentanților sau execuțiilor de opere literare și muzicale;
  - realizarea de filme adaptate după opere sau închiderea lor în filme;
  - transmiterea prin radio și televiziune a oricăror genuri de opere;
  - traducerea operelor literare.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- Noțiunea de proprietate industrială trebuie înțeleasă în accepțiunea cea mai largă în sensul că nu se limitează numai la sfera industriei ci și la alte domenii economice și sociale (economice în general, comerț, știința, agricultură, sănătate, mediu, cultură apărare). Ca urmare proprietatea industrială se referă deopotrivă la produse și tehnologii industriale cât și la produse și tehnologii alimentare.
- Esența dreptului de proprietate industrială constă în prerogativele titularului unui titlu de protecție acordat, pe un teritoriu și un timp limitat, de a realiza, produce și valorifica obiectul de proprietate industrială precum și de a interzice terților reproducerea, fabricarea și valorificarea neautorizată a obiectului respectiv. Cu alte cuvinte este vorba de conferirea prin lege a unui drept de monopol de exploatare a obiectului de proprietate industrială în favoarea titularului, drept care este limitat în timp și în spațiu.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

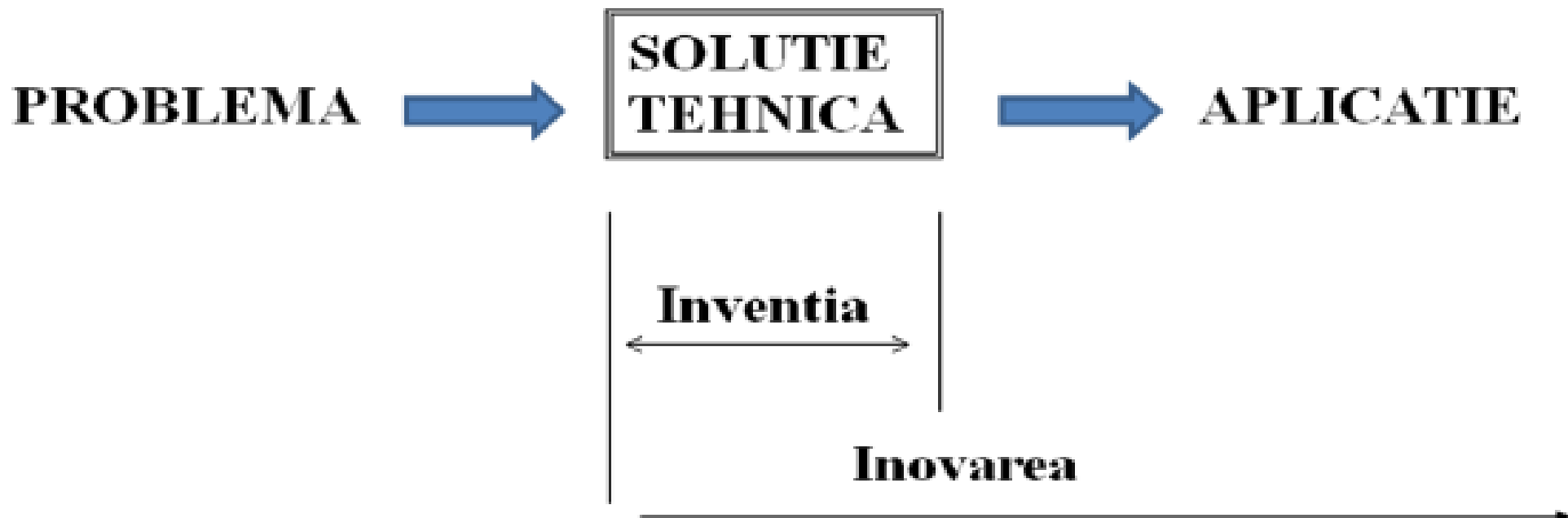
- **Invenție, inovare, inovație.**
- Inovarea, invenția și inovația sunt categorii distincte. Utilizarea acestor termeni într-un mod neadecvat produce deseori confuzii. Inovarea este un proces care poate să includă sau nu invenții și inovații și ea se poate manifesta în plan tehnic, organizațional, managerial, financiar.
- Inovatia ca solutie tehnică de perfecționare nu este o categorie de proprietate industrială. In cel mai bun caz ar putea fi asociată modelului de utilitate.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

Niveluri de creativitate

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

Inventia – solutie tehnica noua pentru realizarea unui produs, procedeu

Inovarea – proces, ansamblu de activitati, pentru realizarea de noi produse, noi tehnologii si difuzarea acestora in economie

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **Invenția brevetată.**
- Invenția ca soluție tehnică nouă, inventivă și aplicabilă, este importantă pentru societate prin capacitatea de a determina progresul tehnic și susține inovarea ca proces cu finalitate pe piață.
- Invenția ca rezultat al gândirii creatoare a inventatorului poate fi exploatată liber, dar în majoritatea cazurilor datorită valențele tehnico-economice pe care le conferă este protejată prin brevetare.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- Invenția brevetată este obiectul de proprietate industrială de cea mai mare importanță. În principiu invenția brevetată reprezintă o convenție între inventator și societate prin care inventatorul oferă (divulgă) societății rezultatul muncii sale creatoare, iar societatea se angajează față de inventator să-i respecte drepturile ce ar decurge și anume dreptul de autor și exclusivitatea de exploatare a avantajelor invenției.
- Inițiativa și dreptul de a-și proteja invenția prin brevetare aparține în totalitate inventatorului sau angajatorului pentru invențiile de serviciu. Din multiple motive aceștia au interesul asigurării protejării ei, iar societatea este dispusă printr-o legislație adecvată să accepte acest demers.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

ESENTA PROPRIETATII INTELECTUALE

Proprietatea Intelectuala = Proprietatea bunurilor spirituale

Principiul juridic al « teoriei obligatiilor reciproce »

Creator – **dezvaluie**
societatii rodul muncii
sale creatoare

SOCIETATEA – se obliga sa-i
respecte anumite drepturi
speciale oferindu-i **drepturi
exclusive de exploatare.**

**Titlul de proprietate
(Brevet, Marca, Desen Ind....)**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

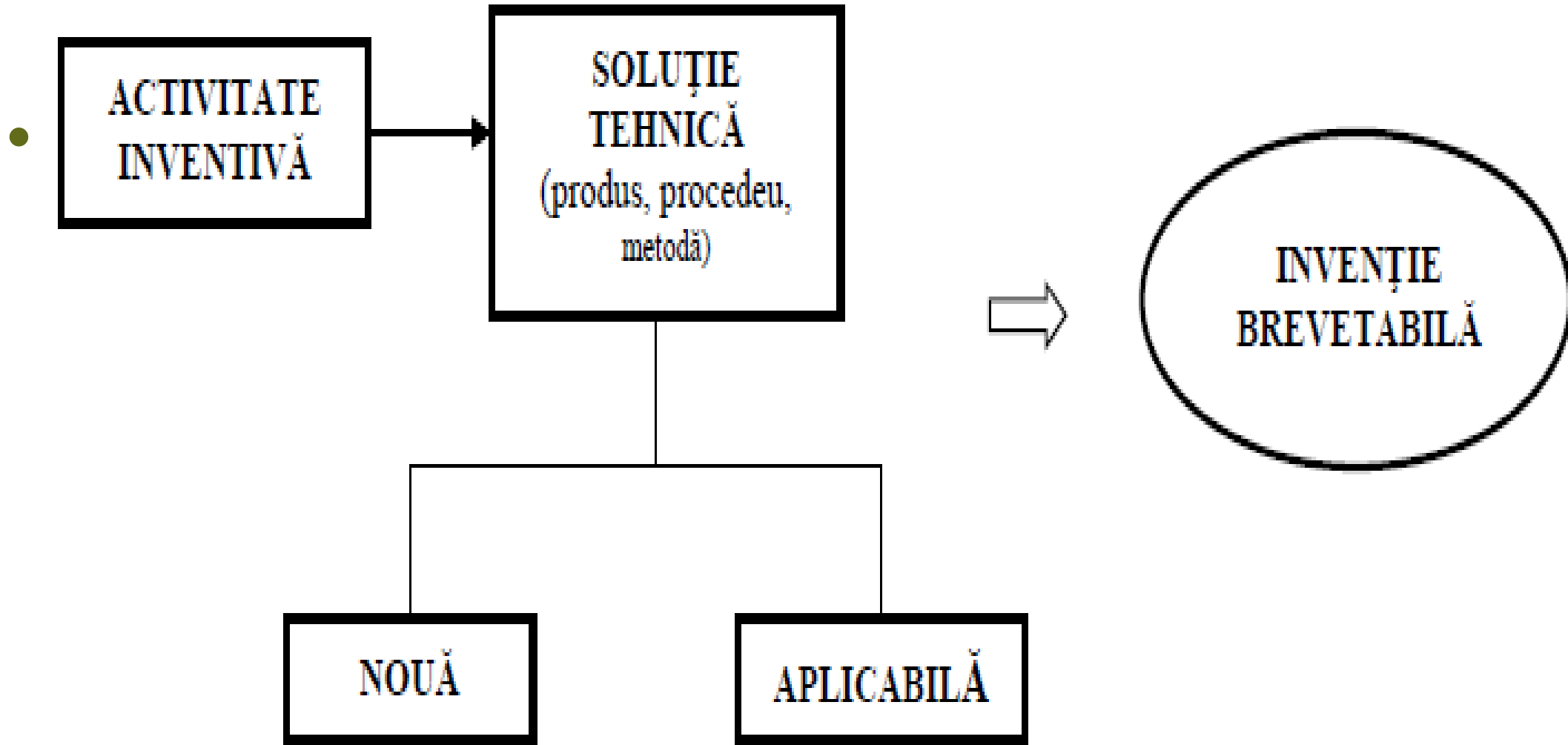
- Din punct de vedere al legislației naționale (art 7.legea nr. 64/1991)
- **“O invenție este brevetabilă dacă este nouă, rezultă dintr-o activitate inventivă și este susceptibilă de aplicare industrială. Invenția brevetabilă poate avea ca obiect un produs, un procedeu sau o metodă”.**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- Astfel pentru ca o creație științifică să fie recunoscută drept invenție și brevetată, se cer îndeplinite cumulativ următoarele cerințe:
- - să fie rezultatul unei activități de creație științifică și tehnică (**activitate inventivă**);
- - să fie o **noutate**;
- - să aibă **aplicabilitate industrială** (aplicare industrială, repetabilitatea parametrilor, utilitate)
- - să constituie o **soluție tehnică** (produs, procedeu sau metodă).
- Definiția invenției brevetabile poate fi schematizată prin reprezentarea grafică din figura următoare.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- *Invenția ca soluție tehnică*
- Prin soluție tehnică înțelegem totalitatea informațiilor tehnice care permit rezolvarea completă și efectivă a unei probleme tehnice de către un specialist din domeniu, utilizându-se mijloacele tehnice curente. În funcție de domeniu, natura acestor informații poate fi analitică și grafică sau numai analitică, dar esențial este ca acestea să permită conturarea clară și precisă a soluției tehnice pentru determinarea întinderii protecției solicitate. De altfel soluțiile tehnice trebuie să fie rezultatul unui raționament tehnic sau al unei operațiuni tehnice și nu pot fi considerate soluții tehnice acelea în care elementul de creație este de ordin științific, economic, financiar, organizatoric, didactic sau artistic.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- *Invenția ca noutate*
- Elementul de noutate este esențial în caracterizarea unei invenții. Noutatea invenției trebuie să aibă un caracter absolut și nu este limitată în timp și în spațiu. Cercetarea noutății se face în raport cu materialele documentare cunoscute și făcute publice (cărți, articole, standarde, brevete, etc) în toată lumea. Materialele documentare opozabile unei propuneri de invenții se numesc “*anteriorități*”, iar publicarea propriei soluții înainte de brevetare se numește “*divulgare*”. În ceea ce privește caracterul noutății, acesta nu este numai abstract, el trebuie să aibă și un aspect concret. În procesul comparativ deosebirea de alte soluții tehnice trebuie să fie de ordin constructiv, funcțional sau de succesiune a fazelor unui proces și generatoare de efecte tehnice noi. Aceste efecte tehnice pot să fie cunoscute, dar superioare, sau imprevizibile, toate producătoare de efecte utile.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- Elementele de noutate și activitate inventivă ale unei invenții brevetabile se interpătrund și se condiționează reciproc în procesul aplicării practice prin aceea că elementele noi brevetabile generează efecte tehnice noi sau superioare, determinând o treaptă calitativă superioară.
- Efectele tehnice noi sau superioare sunt astfel “efecte determinante”, iar o consecință a acestora ar fi “efectele derivate” care constau în avantaje de ordin economic, social, estetic. Efectele tehnice sunt legate de proprietățile fizice, chimice sau mecanice și de cele tehnologice ale spețelor brevetabile.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- *Activitatea inventivă*
- Activitatea inventivă este elementul determinant al unei invenții. Legislațiile naționale ale statelor reglementează ușor diferențiat nivelul inventiv cerut la brevetare. De aici apare și o relativă subtilitate necesară evidențierii aportului inventiv în cazul unei soluții tehnice noi. Astfel în legislația țărilor anglo saxone, ca și în legislația noastră, nu este brevetabilă invenția care apare evidentă și nu comportă un pas inventiv ("*inventive step*") în raport cu ceea ce este cunoscut în stadiul tehnicii. De aici rezultă că pasul evident, rezultat al unui raționament logic evident, la îndemna oricui, nu este similar cu pasul inventiv.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- Condiția cerută de lege pentru ca o invenție să fie brevetabilă este existența unei *“idei inventive”* sau *“aport creator”* fără a se impune o măsură a acestuia. De aceea din punct de vedere al brevetabilității nu există invenții *“mici”* sau invenții *“mari”*.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- *Aplicabilitatea*
- Aplicabilitatea industrială este determinată și nu trebuie confundată cu aplicarea. Acest element este în strânsă corelație cu condiția legată de exprimarea unei invenții brevetabile ca soluție tehnică, ceea ce exclude posibilitatea brevetării ideilor, principiilor teoretice sau descoperirilor științifice. Caracterul aplicativ industrial trebuie privit nu numai prin posibilitatea de realizare practică în momentul brevetării ci și prin posibilitățile de perspectivă și de realizare în viitor. În felul acesta aplicabilitatea (și nu aplicarea) exclude monopolul imoral.
- În general invenția este rezultatul cercetării aplicative sau de dezvoltare și mai rar al celei fundamentale.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **Inventii nebrevetabile**
- Invențiile brevetabile sunt cele care întrunesc simultan condițiile de brevetare cerute de lege. Invențiile nebrevetabile sunt subcategoria care nu satisface condițiile de brevetare.
- Astfel descoperirile științifice, ideile, teoriile științifice, metodele matematice, programele de calculator, diagramele, nomogramele, metodele de instruire, metodele de diagnosticare și tratament, planuri și metode de sistematizare, soluțiile economice și de organizare, realizările estetice, reguli de joc (art. 13 legea 64/91) deși în conținutul lor sunt raționale și pot avea un important aport creativ, ele nu sunt brevetabile pentru că nu reprezintă soluții tehnice.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- Un caz aparte îl reprezintă programele de calculator, care în principiu sunt protejate prin drepturi de autor, dar ele pot fi protejate și prin brevetare atunci când asociate unui element material dermina efecte tehnice – așa zisele “*Computer Integrated Invention (CII)*”.
- O altă categorie rațional nebrevetabilă o reprezintă invențiile contrare bunelor moravuri și ordinii publice (art. 12 legea 64/91). Invențiile care contravin legilor naturii (exemplu: perpetuum mobile) sunt invenții neraționale.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **Invenția și brevetul de invenție.**
- Este important ca încă de la începutul demersurilor de identificare a soluției tehnice brevetabile să se facă distincția clară între invenție și brevetul de invenție. Cele două deși sunt asociate funcțional au semnificații diferite;
- **-invenția este o soluție tehnică** nouă, inventivă și aplicabilă rezultat al activității creative a inventatorului. Ea poate să fie protejată (prin certificare, prin brevet de invenție) sau să rămână neprotejată și că atare utilizabilă, de oricine are acces la ea, fără restricții.

Pentru societate importantă este invenția ca element de fundamenare a proceselor de inovare și a progresului social. Prin caracteristicile ei o invenție poate să fie mai mult sau mai puțin valoroasă, valoarea ei manifestându-se prin efecte economice, științifice sau tehnice și cele în planul cunoașterii.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **-brevetul de invenție este un document juridic** eliberat de o autoritate publică , la cerere și în urma unui examen și nu are decât rolul de a reglementa raporturile sociale în aplicarea invenției. Funcția principală a brevetului de invenție este cea de asigurare a drepturilor exclusive de exploatare (teritorial și în timp limitat) adică “*dreptul de a interzice*”. Brevetului de invenție nu i se poate asocia o valoare. De altfel OSIM nu certifica *valoarea* ci doar îndeplinirea unor condiții de brevetabilitate. În schimb brevetului i se poate asocia noțiunea de *calitate* în sensul în care aria protecției conferite este cât mai extinsă, iar brevetul ca document juridic rezistă la contestații, revocări sau anulări.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

Inventia $\neq$ Brevetul de inventie

INVENTIA – **Solutie Tehnica**

Noua si Inventiva pentru
rezolvarea unei probleme
tehnice

Brevetare

BREVETUL DE INVENTIE –
Document juridic indicand un
titlu de protectie pentru
INVENTIE

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **Proceduri de brevetare – calea națională, regională, internațională.**
- Brevetarea invenției este un demers important care trebuie să se facă în perspectiva valorificării invenției deoarece brevetarea poate antrena cheltuieli considerabile în special cu taxele și consultanța de specialitate. Decizia pentru brevetarea europeană la EPO (Oficiul European de Brevete), sau internaționala în procedura PCT este una de maximă responsabilitate și se justifică doar atunci când valorificarea invenției poate fi făcută cu succes pe mai multe piețe, iar beneficiile obținute pot compensa taxele și cheltuielile asociate.

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- In termenul primului an de prioritate convențională, după depunerea cererii de brevet de invenție la OSIM, se poate opta pentru continuarea procedurii de brevetare:
- -pe cale nationala la **OSIM** cu cheltuieli ce pot fi cuprinse intre 1000-3000 Euro
- -pe cale europeană la **EPO** cu cheltuieli ce pot fi cuprinse intre 28 000 - 35 000 Euro
- -pe cale internaționala **PCT** cu cheltuieli ce pot fi cuprinse intre 35 000-50 000 Euro

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- Aceste cheltuieli sunt suportate de titularul brevetului, de obicei unități industriale care aplică și valorifică invenția și doar în cazuri de excepție de inventatorii care pot să-și valorifice singuri invenția.
- În ceea ce privește evoluția demersurilor de brevetare acestea pot fi încadrate în două etape mari:
  - proceduri premergătoare depunerii cererii de brevet de invenție (1-6 luni)
  - proceduri ulterioare depunerii cererii de brevet de invenție (3-5 ani).

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

Costuri -Taxe

•Inregistrare CBI 134 lei 3luni de la data inregistrarii

•Publicare CBI 223 lei 6 luni de la data inregistrarii

•Intocmire raport documentar 360 lei Odata cu solicitarea

(“regula” celor 24 de luni)

•Examinare CBI 1338 lei din luna 4 pana in a 18 a

•Tiparire,publicare,eliberare BVI 446 lei 4 luni de la data comunicarii

•Taxa de mentinere in vigoare 1-5 ani 669+714+803 lei

•TOTAL :**4327 lei**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

Procedura de Brevetare a Inventiei

A. Proceduri premergatoare inregistrarii CBI

CBI-Cerere Brevet de Inventie

B. Proceduri ulterioare inregistrarii CBI

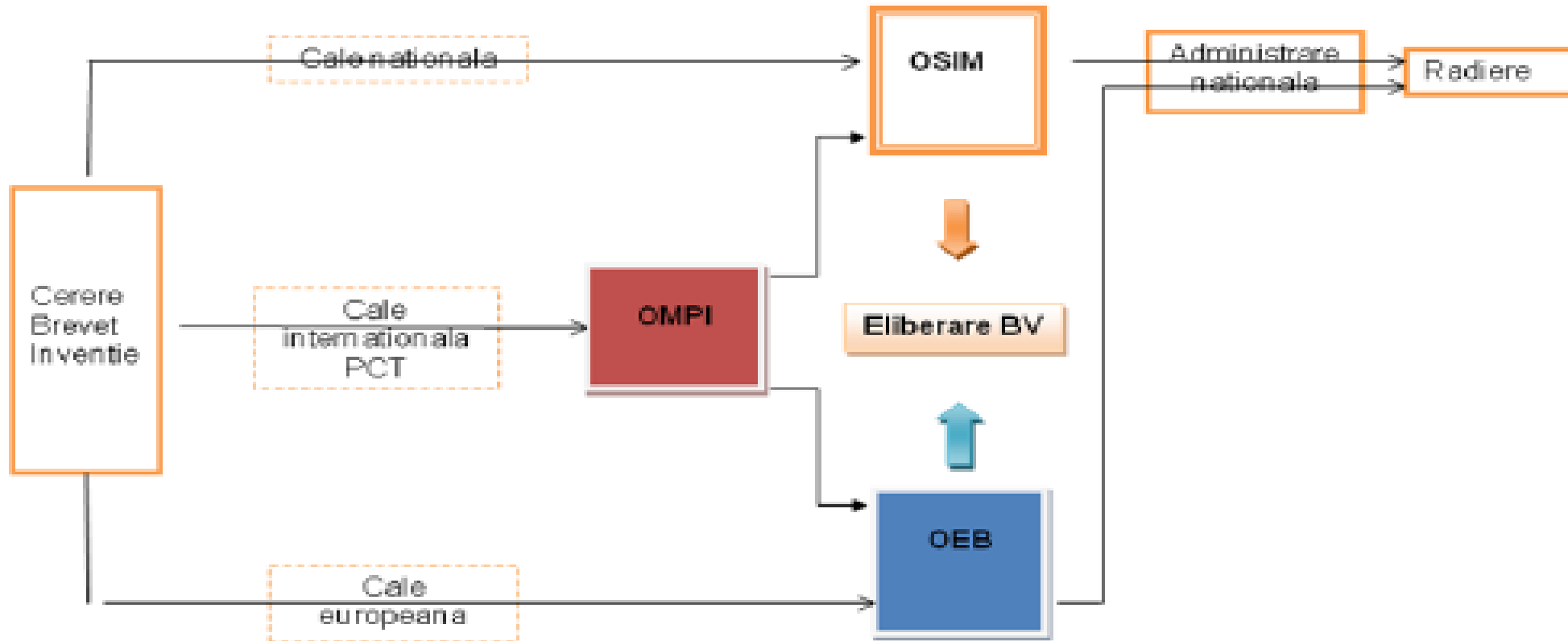
- Cesionare, transfer tehnologic
  - Spin-Off
  - Abandon
- Brevetare (*Exceptional*)

Evaluare +decizie in max 24 luni

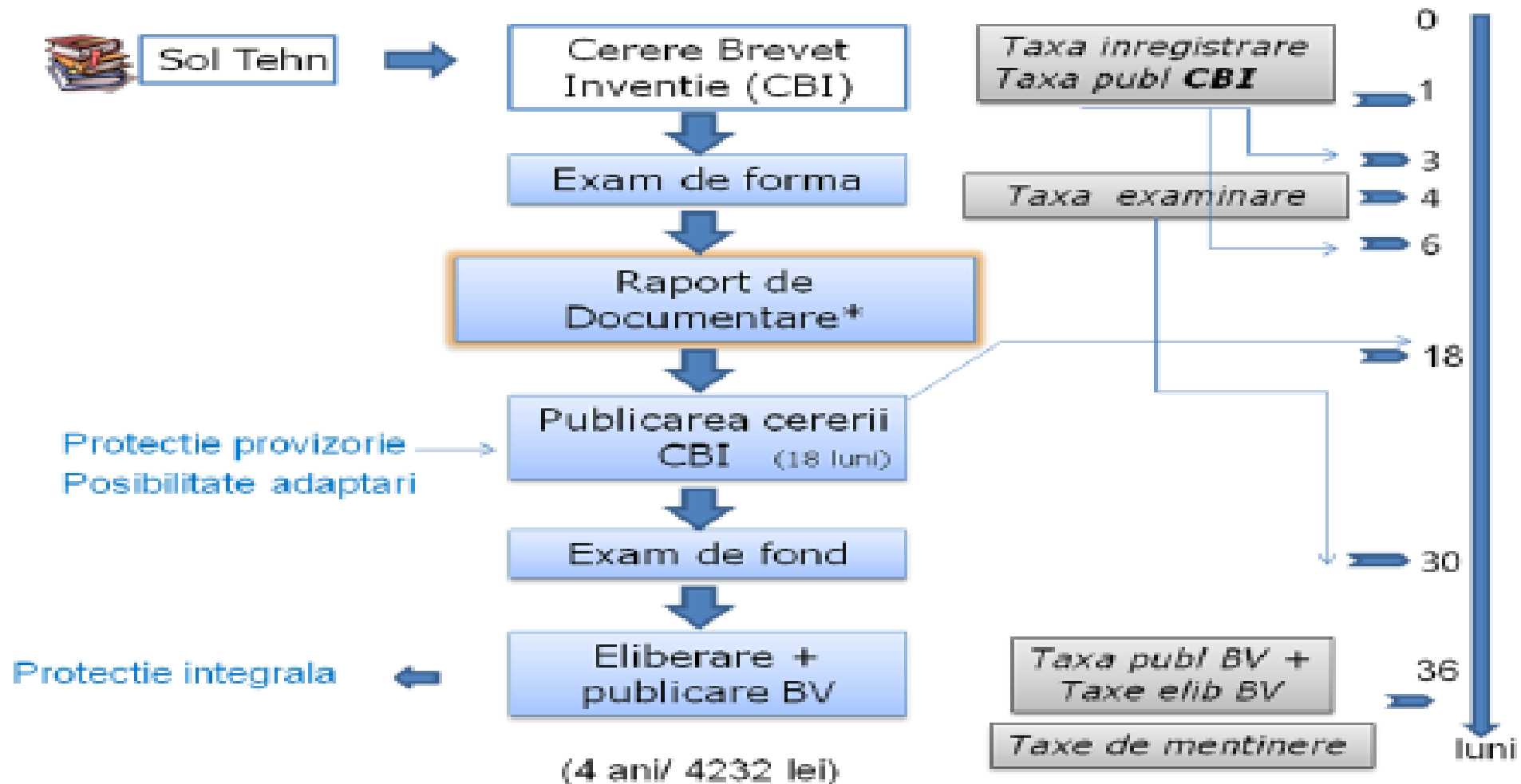
PROPRIETATE INTELECTUALĂ

Sisteme de brevetare

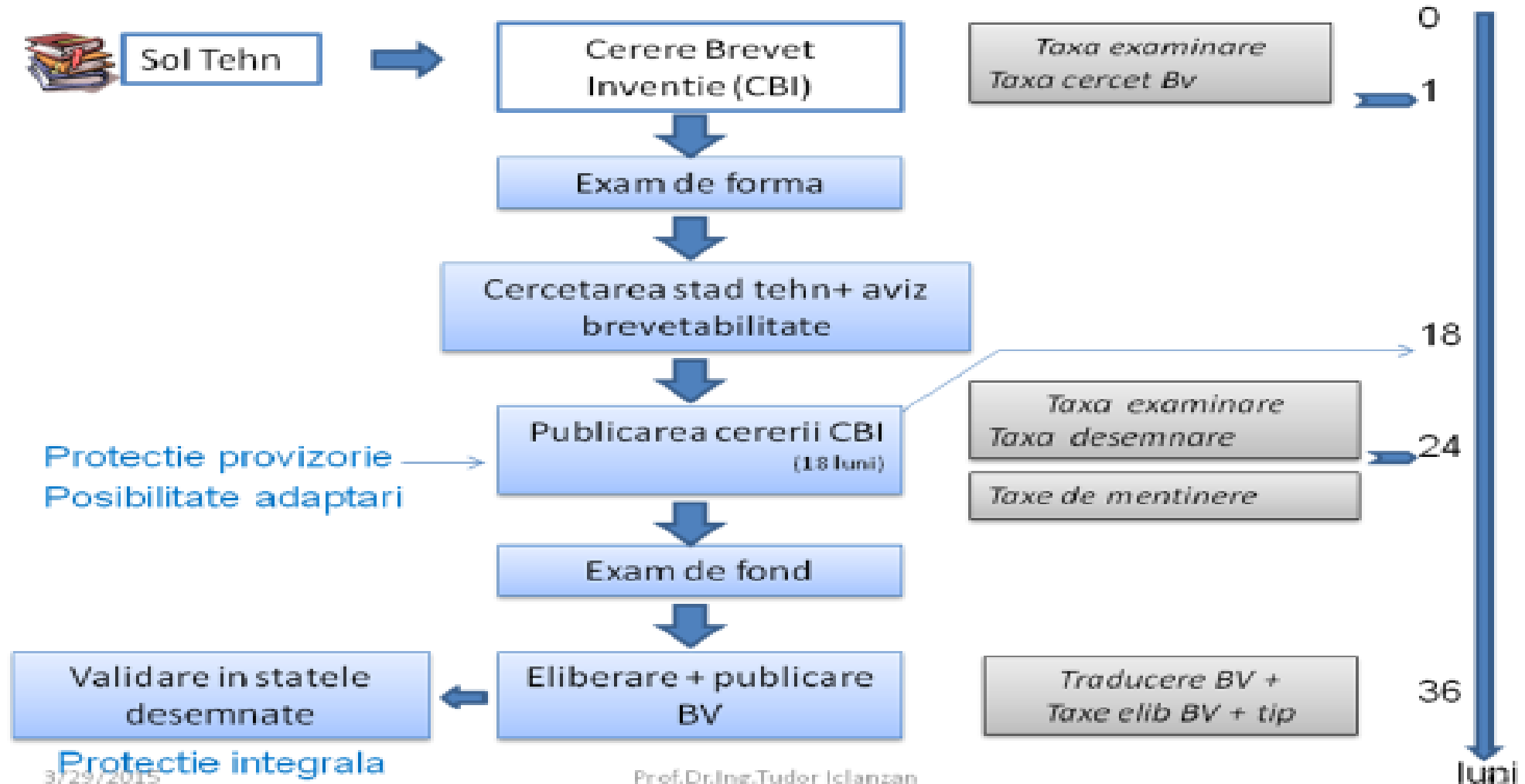
PROPRIETATE INTELECTUALĂ

Procedura de brevetare OSIM

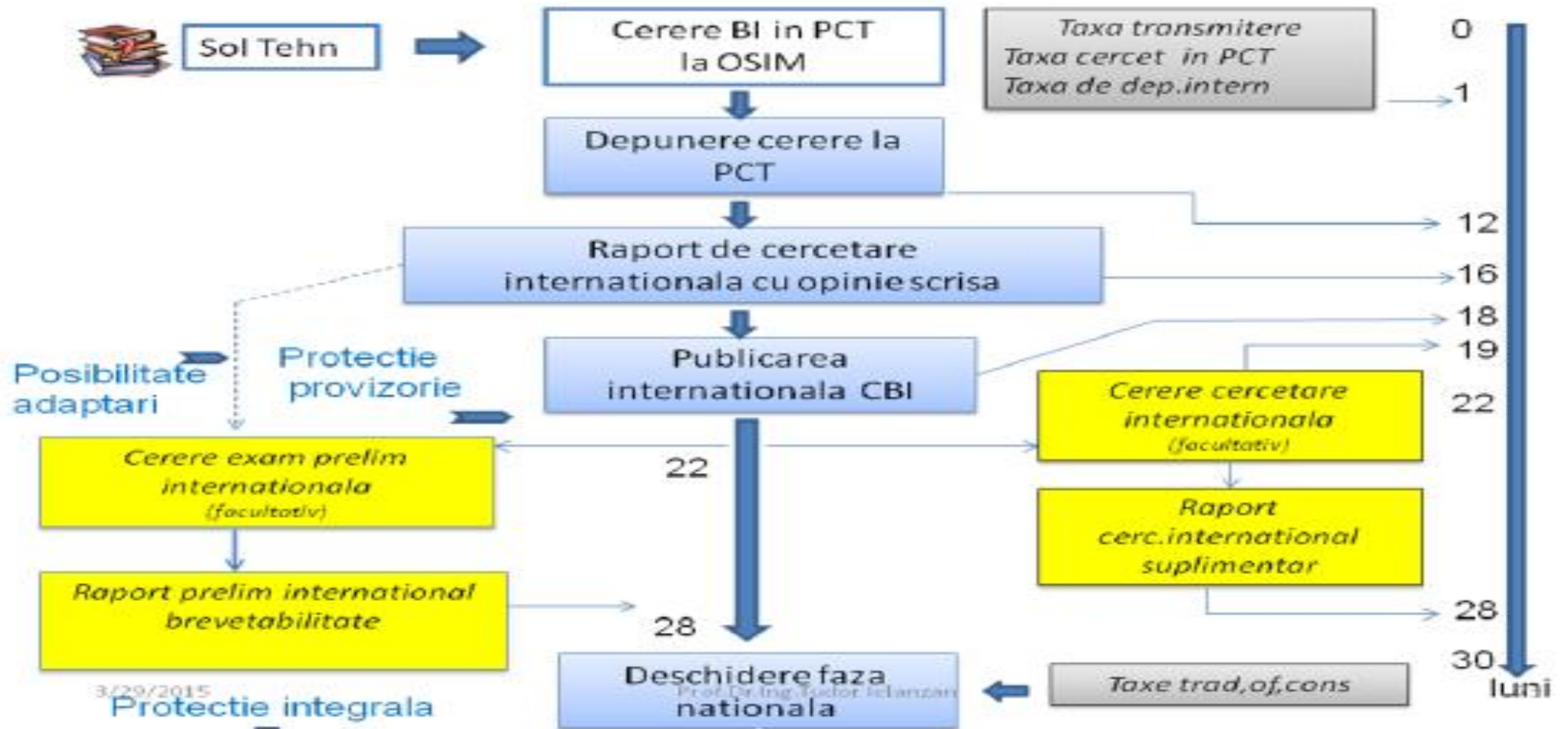
PROPRIETATE INTELECTUALĂ

Procedura de brevetare EPO

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

Procedura de brevetare PCT

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **Modelul de utilitate în universitate**
- Ciclurile lungi de certificare ale unui brevet de invenție (4-6 ani) îl fac inoperant pentru valorificare prin afirmarea vizibilității științifice a studenților datorită depășirii ciclului formative, mai scurt, specific masteranzilor (2 ani) sau doctoranzilor (3 ani).
- Certificarea unui Model de Utilitate ("*mica invenție*") este mai rapidă , mai ieftină și mai la îndemana studenților care realizează pentru prima dată confirmarea unei realizări inovative și contribuie la deprinderea unor bune practici în domeniu contribuind hotărâtor la formarea unei culturi adecvate a inovării

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

Singura formă de generare, certificare și valorificare a unei invenții care ar putea fi încadrată în ciclul normal de activitate a studenților din anul terminal, în special masteranzi și doctoranzi, este

MODELUL DE UTILITATE

(cunoscut « mica invenție »)

- generare mai ușoară (*nu se cere activitate inventivă*);
- durată scurtă de certificare (*8-12 luni*);
- costuri reduse (*1800 lei sau chiar 20%*);
- transferului mai facil către industrie și mai ales IMM-uri;
- asigurarea aceluiași funcții de protecție juridică ca și brevetul de invenție;

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**

PROPRIETATE INTELECTUALĂ

- **M**